

Viyolonsel Etütlerinin Çalışılmasına Yönelik Bir Model Önerisi: Duport No:7 Örneği*

Çağatay ŞİŞMAN^{1**} & Esra DALKIRAN²

Gönderilme Tarihi: 01 Aralık 2022 Kabul Tarihi: 12 Aralık 2022
DOI: 10.52974/jena.1213379

Öz:

Bu çalışmada viyolonsel eğitiminde önemli bir yeri olan etütlerin çalışılmasına yönelik bir model önerisi ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma, viyolonsel repertuarında önemli bir yeri olan J.L. Duport 21 etüt kitabındaki 7 numaralı etüdü teknik güçlük analizi ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin J.L. Duport 7 numaralı etüdü çalışırken karşılaştıkları zorluklar belirlenmiş, buna yönelik bir model önerisi geliştirilmeye çalışılmıştır. Çalışma betimsel ve deneysel olmak üzere iki aşamalı bir çalışmadır. Betimsel aşamada Duport 7 numaralı etüt, teknik zorluklar bakımından incelenerek betimleyici notasyon analizi yapılmış ve teknik zorlukları aşmaya yönelik alıştırmalar yazılmıştır. Deneysel aşama ise, Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim görmekte olan 3. ve 4. sınıf bireysel çalgı dersi alan 2 viyolonsel öğrencisi ile yapılmıştır. Deneysel aşamada, yazılan alıştırmalar deney grubu üzerinde denenmiş, deney ve kontrol grubu açısından gözlemlenmiştir. Çalışma sonunda deneye katılan katılımcılar arasında deney grubu lehine anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yanlarında bir eğitmen olmadığı zamanlarda geliştirilen bu model önerisini kullanıp kendi çalıştıkları etüt ya da eserdeki zorlukları aşmak için alıştırmalar yazabilecekleri ve uygulayabilecekleri, yazdıkları bu alıştırmalar ile zorlukları daha hızlı, etkili ve kalıcı bir biçimde aşabilecekleri, bununla birlikte teknik ve müziksel çalma kalitelerinin artacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Viyolonsel performansı, etüt, model, çalgı eğitimi, müzik eğitimi.

Abstract:

In this study, it is aimed to present a model proposal for the study of etudes, which have an important place in cello education. The work is carried out by, who has an important place in the cello repertoire. It is limited to the technical difficulty analysis of study 7 in the J.L. Duport 21 study book. In the research, the difficulties encountered by the students while studying the J.L. Duport study number 7 were determined, and a model proposal was tried to be developed for this. The study is a two-stage study, descriptive and experimental. In the descriptive stage, Duport study number 7 was examined in terms of

Atf:

Şişman, Ç., & Dalkıran, E. (2022). Viyolonsel etütlerinin çalışılmasına yönelik bir model önerisi: Duport No:7 örneği. *International Journal of Education and New Approaches*, 5(2), 221-239. <https://doi.org/10.52974/jena.1213379>

¹Pamukkale Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-8481-1921

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-0576-6262

*Bu çalışma, MÜZED Uluslararası 2. İpekyolu Müzik Konferansında özet bildiri olarak sunulmuştur.

**Corresponding Author: csisman@pau.edu.tr

technical difficulties, descriptive notation analysis was made, and exercises were written to overcome the technical difficulties. The experimental phase, on the other hand, was carried out with 2 cello students taking individual instrument lessons in the 3rd and 4th grades, who are studying in the Music Education Department of Pamukkale University Fine Arts Education Department. In the experimental stage, the written exercises were tried on the experimental group and observed in terms of the experimental and control groups. At the end of the study, it was concluded that there were significant differences in favor of the experimental group among the participants participating in the experiment. It is predicted that students will be able to write and apply exercises to overcome the difficulties in their own study or work by using this model proposal developed when there is no instructor with them, and that with these exercises they write, they will be able to overcome the difficulties in a faster, effective, and permanent way, and their technical and musical playing quality will increase.

Keywords: Cello performance, etude, model, instrument education, music education.

GİRİŞ

Müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitimi, çalgıyı çalabilme becerisine sahip olabilmek için birtakım davranışların sistematik olarak kazanılmasını amaçlar. Çalgı çalma işi, icracıların tüm yaşamları boyunca gerekli çalışmalarını yapmaları gereken zorlu bir süreçtir. Çalgı çalma; sistemli ve dikkatli çalışmayı gerektiren bir süreç olduğu için, bu süreçte öğrencilerin doğru yöntemi seçip, doğru kaynaklarla çalışması, hedeflerini, çalışmasının her aşamasında bilmesi ve ne kadar çalışması gerektiği büyük önem taşımaktadır (Özmenteş, 2013). Özmenteş (2012) çalışmasında, “190 çalgı öğrencisinin günlük çalışma süreleri ve çalgı başarı puanlarını sormuştur. Araştırmadan elde edilen yanıtlara göre çalgısını günde bir saatten az çalışan öğrencilerin çalgı başarı notlarının ortalamaları ile çalgısını 1-2 saat, 3 saat ve üstü çalışan öğrencilerin puanları anlamlı farklılıklar göstermektedir. Bu sonuçlar çalgıda başarı için nasıl çalışılacağı kadar ne kadar çalışılması gerektiğinin de belirlenmesinin önemini gösterir niteliktedir”.

Etütlerin çalgı çalışmanın temel yapı taşlarından biri olduğu düşünülmeyle birlikte, etüt çalmak her müzisyen için zorunludur. İster amatör ister profesyonel olsun etütler her müzisyen tarafından çalışılmalıdır. Bu gerçek göz ardı edilmezse çalgıda ilerleme daha hızlı olacaktır. “Eserin/etüdün tonu, ritmik yapısı ve temposu gibi özelliklerinin ortaya çıkarılması, olası zor pasajların belirlenmesi, benzer ve ayrı melodilerin belirlenmesi ve eserin armonik yapısının çözümlenmesi gibi etkinlikler çalışmadaki etkililiği arttıracak nedenler olarak görülebilir” (Özmenteş, 2013). Etütlerde yer alan birden fazla teknik güçlüğe ön hazırlık amacıyla etüt çalışmaya başlanmadan önce, etütlere yönelik yazılacak alıştırmaların çalışılması etütleri ve de dolayısıyla eserleri seslendirmede kolaylıklar sağlar (Özdemir & Dalkıran, 2011).

Etüt kelimesi, Fransızca kökenli bir kelime olan *étude* kelimesinden ortaya çıkmıştır ve ‘çalışma’ anlamında kullanılmaktadır. 18. yüzyıl’a kadar enstrüman çalışmak için yazılmış etütler, bu tarihten itibaren Carl Czerny tarafından ele alınarak önemli bir müziksel tür haline gelmiştir. Piyano dışındaki enstrümanlar için yazılmış etütlerin ilk örnekleri Radolphe Kreutzer tarafından solo keman için yapılmıştır. Etüt kavramı Türk Dil Kurumu sözlüğünde “1. Herhangi bir konuda yapılan inceleme, araştırma. 2. Ön çalışma. 3. Belli bir konuyu inceleyen ya da araştıran eser veya yazı” (TDK Sözlüğü, 2005, s. 664) olarak tanımlanmıştır. Etüt ile ilgili bazı tanımlar şu şekilde açıklanabilir: Sözer etüt kavramını, "herhangi bir konuda olduğu gibi, müzik alanında da yapılan inceleme ve araştırma şeklinde açıklamıştır. Sözer’e göre çalgı ya da seste tekniği ilerletmek amacıyla yazılmış müzik parçaları bu tanım kapsamına girer. Ses için yazılanlarına solfej ya da vokaliz de denir. Müzik bilgisinin ve becerisinin gelişmesinde, icrada ustalık kazanılmasında, etütlerin büyük katkısı vardır. Teknik birtakım zorlukları içermekle

birlikte, etütler bunu icracıya hissettirmeyen müzik parçalarıdır. Hemen her çalgı için yazılmış etütler vardır. Ayrıca bir çalgıda virtüözlük düzeyine ulaşmış besteciler ise, kendi çalışmalarını sırasında doğan müzikleri, sonradan notaya geçirerek onlara birer etüt niteliği kazandırmışlardır." şeklinde açıklamıştır (Sözer, 2005, s. 259). Etüt, "icracının çalgısı üzerindeki teknik gelişiminin sağlanması amacıyla yaratılan özel bir kompozisyon" (Scholes, 1992; Sadie, 1995) olarak tanımlanabileceği gibi, "yaylı ve tuşeli çalgılarda, seçilen tekniği mükemmelleştirmek ve bu tekniğe işleklilik kazandırmak amacıyla oluşturulmuş bir parçadır" (Ferguson & Hamilton, 2005, 299 aktaran Akın, 2006) şeklinde de tanımlanabilmektedir. Tufan etüdü "Müzik eğitiminde belli zorlukları yenmek üzere hazırlanmış etütler, çalgı tekniğini ustalık düzeyinde geliştirmeyi öngören, aynı zamanda müziksel değerlere de ağırlık veren araştırmacı nitelikte olgun alıştırma parçalarıdır" diye tanımlamaktadır (Tufan, 2004). Arpej ve dizi çalışmalarının dışında etütler, öğrencilerin gelişimleri için büyük bir öneme sahiptir. Etüt çalışmaları, öğrencilerin müziksel açıdan gelişmeleri için vazgeçilmezdir. Etütler, kısa bir müzik formu içerisinde yazılmış olmalarına rağmen çokça teknik konuyu içinde barındırmaktadır (Tunca, 2004).

Tüm çalgılarda olduğu gibi viyolonsel eğitiminde de etüt çalışmaları önemli bir yere sahiptir. Çalışılan etütlerin ne amaçla yazıldığı, hangi teknik konuları kapsadığı ve hangi müzikal dinamikleri kazandırmak üzere hazırlandığının bilinmesi gerekmektedir. Etütler, çoğunlukla sağ el ya da sol el etüdü olarak adlandırılmakla birlikte literatürde her iki el için aynı anda farklı tekniklerin öğretilmesinin amaçlandığı etütler de bulunmaktadır. Viyolonsel literatüründe önemli bir yere sahip olan J.L. Duport 21 Etüt kitabında, söz konusu tekniklerin detaylı bir şekilde öğretildiği belirlenmiştir. Özellikle 7 numaralı etüt, dört bağlı tel geçişleri, tel geçişleri arasındaki düzen, sağ koldaki tel açıları ve sol eldeki teknik zorluklar ve benzerlikler düşünüldüğünde J.S. Bach viyolonsel süitlerinden 1 numaralı süitin prelüt bölümüne ön kaynak ve çalınmasına hazırlık olması açısından önem teşkil ettiği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle, viyolonsel eğitiminde önemli bir yeri olan etütlerin çalışılmasına yönelik bir model ortaya koymak amacıyla, bu çalışmada J.L. Duport 7 numaralı etüdün teknik açıdan incelemesi yapılmıştır. Araştırma amacına ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

- Etütteki sağ ve sol ele ilişkin zorluklar nelerdir?
- Etütteki zorlukları aşmak için teknik alıştırma neler olabilir?
- Yazılan teknik alıştırma etütteki teknik zorlukları aşmaya etkisi ne düzeydedir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada betimsel ve deneysel modeller kullanılmıştır. Viyolonsel literatüründe önemli bir yere sahip olan J.L. Duport 21 Etüt kitabında bulunan 7 numaralı etüt, teknik zorluklar bakımından incelenerek betimleyici notasyon analizi yapılmıştır. Çalışma, etüdün teknik güçlük analizi ile sınırlandırılmıştır. J.L. Duport 7 numaralı etüdün sol ve sağ el teknik güçlükleri 3 uzman görüşüne başvurularak belirlenmiş, bulunan bu teknik zorluklar için alıştırma yazılmıştır.

Bu çalışmada kullanılan analiz yöntemi, betimleyici notasyon analizidir. "Müzik eserleri de aynı birer metin gibidir. Hepsinde de giriş, gelişme ve sonuç bölümleri bulunur. Müzikte emredici (prescriptive) notasyon ve betimleyici (descriptive) notasyon olmak üzere iki tür notasyon vardır. Emredici notasyon, müziğin sessel (sonik) tasviri, nasıl seslendirileceğine

ilişkin planıdır. Betimleyici notasyon ise eserde bulunan notaların veya tekniklerin nasıl çalışılması ve çalınması gerektiğini anlatan bir açıklamalı notasyondur” (Şişman, 2010).

Ayrıca bu araştırmada J.L. Duport 7 numaralı etüt için geliştirilen model önerisinin geleneksel yönteme dayalı çalışma programına göre etkisini belirleyebilmek amacıyla, öntest-sontest’e dayalı eşitlenmemiş kontrol gruplu yarı-deneysel model kullanılmıştır. Eşitlenmemiş kontrol gruplu model ile öntest-sontest kontrol gruplu model birbirine benzer. Aralarındaki en büyük fark grupların rastgele oluşmasıdır. Modelde, rasgele atama kullanılmasına rağmen katılımcıların benzer nitelikte olmalarına dikkat edilir. Bir diğer yandan katılımcıların hangilerinin deney grubunda, hangilerinin kontrol grubunda yer alacakları da yansız bir şekilde kararlaştırılır (Karasar, 2003).

Çalışma Grubu

Bu çalışmada deney ve kontrol grubu öğrencileri, benzer fiziki koşullarda bulunabilmeleri amacıyla, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur. Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında lisans düzeyindeki viyolonsel öğrenci kontenjanının az olması ve bununla birlikte J.L. Duport 7 numaralı etüdün çalınması viyolonsel eğitiminde belli bir teknik birikim gerektirdiği için çalışma grubu; Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören ve teknik seviyeleri bu etüdü çalmaya uygun 2 viyolonsel öğrencisinden oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından 5 viyolonsel eğitimi uzmanının görüşleri temel alınarak etüdün teknik konularını kapsayan ve 9 ölçüt davranışa göre oluşturulan “Gözlem Formu” kullanılmıştır. Deneyin ön test ve son test videoları 3 viyolonsel eğitimi uzmanı tarafından farklı ortamlarda puanlanarak deney ve kontrol gruplarının performans puanları elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Yapılan puanlamanın güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla gözlemciler arası uyuma bakılmıştır. Gözlemciler arası uyum, birden çok gözlemcinin birbirinden bağımsız olarak aynı şeyleri ölçmeye çalıştıkları durumlarda uygulanan bir güvenilirlik analizidir (Karasar, 2003). Bu amaçla, viyolonsel eğitimi alanında uzman olan 3 gözlemcinin verdiği puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek üzere, SPSS 26.0 paket programı aracılığıyla Kruskal Wallis Analizi uygulanmıştır.

Tablo 1. Gözlemciler Tarafından Verilen Ön Test Puanları Arasındaki Uyum (Kruskal- Wallis Testi)

Gözlemciler	Puan. Ort.	Sd	X ²	p
1. Gözlemci	3,00			
2. Gözlemci	4,75	2	1,397	,497
3. Gözlemci	2,75			

Viyolonsel eğitimi uzmanlarından oluşan 3 kişilik performans değerlendirme jürisinin, ön test videolarına yönelik puanlamaları üzerinde yapılan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre; gözlemci puanlamaları arasında uyum olduğu görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 2. Gözlemciler Tarafından Verilen Son Test Puanları Arasındaki Uyum (Kruskal- Wallis Testi)

Gözlemciler	Puan. Ort.	sd	X ²	p
1. Gözlemci	6,25			
2. Gözlemci	7,13	2	0,183	,912
3. Gözlemci	6,13			

Viyolonsel eğitimi uzmanlarından oluşan 3 kişilik performans değerlendirme jürisinin, son test videolarına yönelik puanlamaları üzerinde yapılan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre; gözlemci puanlamaları arasında uyum olduğu görülmüştür ($p>0,05$).

Deney ve kontrol grupları araştırmacının gözetiminde dört hafta süre ile haftada bir saat çalışmışlar, ayrıca gruplara dört hafta boyunca her gün bir saat serbest çalışma süresi verilmiştir. Deneyin ilk iki haftası olan ön test aşamasında deney ve kontrol grupları etüdün deşifresini ve çalışmasını gerçekleştirmiş bu süre içinde araştırmacı tarafından herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Deşifre ve ilk çalışma süreci tamamlandıktan sonra araştırmacı etüdün ön testi için bir video kaydı almış ve viyolonsel eğitimi uzmanlarına gönderilen video ile uzmanlardan gözlem formunu doldurmaları istenmiştir. Deneyin son test aşaması olan iki haftalık kısımda ise deney grubu yazılan alıştırmalar ile çalıştırılmış, kontrol grubunun geleneksel yöntem ile çalışması gözlenmiştir. Dördüncü haftanın sonunda son test için bir video kaydı alınmış ve viyolonsel eğitimi uzmanlarından gözlem formunu tekrar doldurmaları istenmiştir. Verilerin analizinde deney ve kontrol gruplarının puan ortalamalarının karşılaştırılmasında non-parametrik istatistik yöntemlerinden Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Mann Whitney U testi, iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder. Sosyal bilimlerde, alt grupların her birinde 15 veya daha fazla katılımcı bulunması halinde parametrik istatistiklerin kullanılması, daha az katılımcıların bulunması halinde ise non-parametrik istatistiklerin kullanılması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2020).

BULGULAR

Bu bölümde etütteki teknik zorluklara, yazılan araştırmalara ve çalışmanın sonuçlarına yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 3. Sol Ele İlişkin Teknik Zorluklar

No	Teknik Zorluklar	Teknik Zorlukların Bulunduğu Ölçüler	Teknik Zorlukların Etütte Kullanılma Oranları
1	Arpejler	1-56	%100
2	Yürüyen Partinin Duyurulması	2,4,6,7,8,9,10,11,13,15,25,27,33,37,39,40,41,42,52,53	%35,71
3	Pozisyon Geçişleri	5,8,10,11,13,14,15,23,26,27,29,30,40,41,42,43,46,47	%32,14
4	El Pozisyonu Değiştirme	18,19,20,21,22,42,52,53	%14,28
5	Parmak Uzatma	7,8,9,39,43,44,45	%12,5
6	Çift Sesler (Kent)	3,12,14,16	%7,14
7	Pus Pozisyon	33,37	%3,57

J.L. Duport 7 numaralı etütte bulunan sol ele ilişkin zorluklar incelendiğinde arpejler %100 oran ile en çok yer verilmiş sol ele ilişkin teknik zorluk olarak yer almaktadır. Bu zorluğu %35,71 ile yürüyen partilerin duyurulması izlemektedir. Etütte belirlenen sol ele ilişkin teknik zorluklardan pozisyon geçişleri %32,14 oranında kullanılırken, bunu %14,28 oranıyla el pozisyonu değiştirme ve %12,5 oranıyla parmak uzatma tekniği izlemektedir. Çift sesler (kent) %7,14 oranında kullanılmış, Pus pozisyon tekniği ise %3,57 oranıyla etütte en az kullanılan teknik olarak ortaya çıkmaktadır.

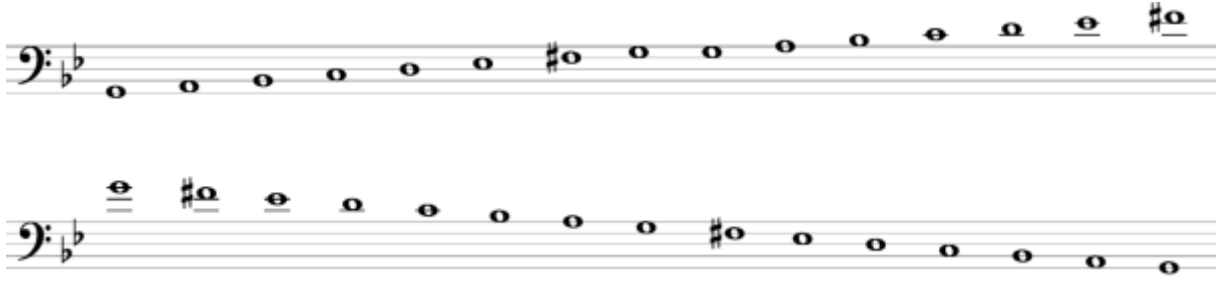
Tablo 4. Sağ Ele İlişkin Teknik Zorluklar

No	Teknik Zorluklar	Teknik Zorlukların Bulunduğu Ölçüler	Teknik Zorlukların Etütte Kullanılma Oranları
1	16'lık Notaları 4 Bağlı Eşit Çalma	1-56	%100
2	Tel-Kol Açısını Hızlı ve Doğru Ayarlama	1-56	%100

J.L. Duport 7 numaralı etüt, sağ eli geliştirmeye yönelik bir etüt olarak düşünülebilir fakat sol elin teknik zorlukları da göz ardı edilmemelidir. Sağ ele ilişkin teknik zorluklardan 16'lık notaları 4 bağlı eşit çalma ve tel-kol açısını hızlı ve doğru ayarlama %100 oran ile etüdün başından sonuna kadar kullanılmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

J.L. Duport No.7'nin Çalınmasına Yönelik Yazılan Alistirmalar: Etüdü çalışmaya başlamadan önce etüdün daha rahat çalınabilmesine hazırlık olması açısından, ilgili tondaki gam ve birtakım egzersizler çalınması, yorumcunun etüdü daha rahat çalabilmesine olanak sağlayacaktır. Bu egzersizler şu şekilde düşünülebilir:

Şekil 1. Birlik Notalar ile Sol minör Çıkıcı-İnici Armonik Gam

Birlik nota değerlerinden başlayarak onaltılık nota değerlerine kadar sabit bir tempoda metronom yardımı ile ve nota değerleri küçüldükçe bağlı notaları da gamın içine katarak sol minör armonik iki/üç oktav gam yapmak,

Birlik nota değerlerinden başlayarak onaltılık nota değerlerine kadar sabit bir tempoda metronom yardımı ile ve nota değerleri küçüldükçe bağlı notaları da gamın içine katarak sol minör armonik iki/üç oktav kırık arpej yapmak,

Sırası sol-re-la-re olacak şekilde sabit bir tempoda, boş tellerde onaltılık notaları çekerek ve iterek tellerin açısını kavramaya yönelik sürekli tekrar etmek:

Şekil 2. Boş Tel Geçişleri

Sırası sol-re-la-la-re-sol olmak üzere sabit bir tempoda ve iterek başlayarak altılama şeklinde boş tellerde sürekli tekrar ederek tellerin açısını kavramaya yönelik ısınma hareketleri yapmak:

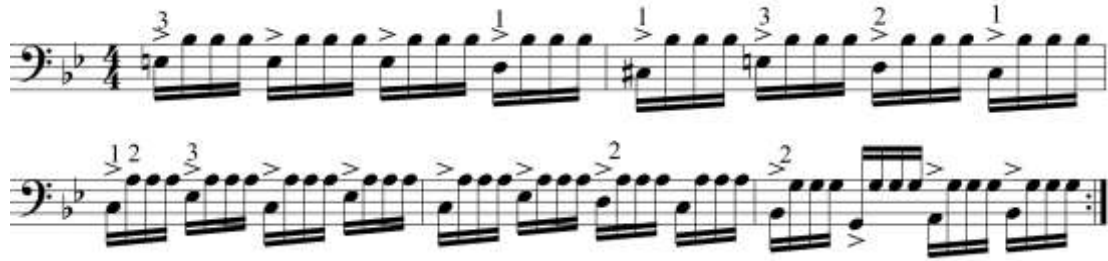

Şekil 3. Boş Tellerde Tatırımsal Değişiklik Yapılmış Tel Geçişleri

Yukarıda belirtilen egzersiz ve gamlardan sonra sol ve sağ ele ilişkin teknik zorlukları gidermeye yönelik çalışmalar yazılmıştır.

Sol Ele İlişkin Teknik Zorlukları Gidermeye Yönelik Alıştırmalar

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.1 “Yürüyen Partinin Duyurulması”

Şekil 4. 6-10. Ölçüler

Şekil 4’te görülen yürüyen partinin duyurulmasına yönelik yazılan alıştırmada yürüyen partinin kolay duyurulması için bağlar kaldırılmış ve yürüyen partiye aksanlar eklenmiştir. Bu alıştırmada öncelikle dikkat edilmesi gereken durum, alt partinin aksanlı bir şekilde ve bağısız olarak çalınması olmalıdır. Bu durumda yürüyen partinin duyurulmasının daha kolay olacağı düşünülmektedir. Ayrıca şekil 5’te yazılmış yay şekli bu alıştırma için de uygulanabilir.

Şekil 5. 39-42. Ölçüler

Şekil 5’te görülen yürüyen partinin duyurulmasına yönelik yazılan diğer bir alıştırmada yine aynı yöntem kullanılmış bağısız ve yürüyen partinin duyurulmasına yönelik aksanlar eklenmiştir.

Şekil 6. 39-42. Ölçüler

Şekil 6’da yazılan alıştırmada 39-42. ölçülerdeki onaltılık gruplar iki bağlı iki ayrı olacak şekilde yazılmış böylelikle onaltılık grupların her biri çekerek-iterek şeklinde geleceğinden etüdün içinde geçen özgün pasaja benzetilmeye çalışılmıştır.

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.2 “Pozisyon Geçişleri”

Şekil 7. 29-30. Ölçüler

Şekil 7’de yazılan alıştırmada 29-30. ölçüler arasında geçen ezgisel yapılar olabildiğince korunmuş, özgün haline yakın fakat daha kolay çalınabilecek ve pozisyon geçişleri konusunun çözümüne yönelik bir alıştırma yazılmaya çalışılmıştır. Burada önemli olan belirtilen parmak numaralarına göre alıştırmayı tekrar etmektir.

Şekil 8. 42-43. Ölçüler

Şekil 8’de aynı metot kullanılmış, teknik zorluk olan pozisyon geçişinin çözümüne yönelik bir alıştırma yazılmıştır. Bu alıştırma Şekil 6’daki alıştırmadan ezgisel olarak biraz daha farklılık göstermekte ve atonal bir yapıya sahip gibi gözükmektedir.

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.3 “Pus Pozisyon”

Şekil 9. 33,37. Ölçüler

Şekil 10. 33,37. Ölçüler

Etüdün içerisinde geçen 33. ve 37. ölçüler birbirinin aynısıdır. Şekil 9 ve 10’daki alıştırmalar etüdün içerisinde geçen pasajın tartımsal olarak dörtlük ve sekizlik halinde sadeleştirilmiş biçimindedir. Burada önemli olan yorumcunun başparmağı olan pusu tuşeye olabildiğince paralel bir biçimde yerleştirebilmesidir.

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.4 “Çift Sesler (Kent)”

Şekil 11. 3,12,14,18. Ölçüler

Şekil 11’de yazılmış olan alıştırma 3,12,14,16, ve 18. ölçülerin arka arkaya çalınması düşünülerek yazılmıştır. Re-la-fa diyez-do ve fa-do-la-mi bemol sesleri parmak numarası olarak aynıdır (1-1-3-2) fakat mi bemol-si bemol-sol-re seslerinin parmak numarası 1-1-3-3 şeklinde 2 adet kent basılacağı ve 3. parmak 1. parmağa göre daha zayıf olduğundan çalınması biraz daha zordur. Bu alıştırmada önemli olan kentleri iyi ve temiz bir şekilde duyurabilmektir. Bunun için arşe tellerin her ikisine de aynı oranda temas etmeli, kent basılan parmak her iki tele de aynı oranda basınç yapmalıdır. Ayrıca kentleri tam beşli olarak duyurabilmek için viyolonsel belirlenen (üst eşik, alt eşik, tuşe ölçüsü, vb.) standartlarda olması yorumcunun işini kolaylaştıracaktır.

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.5 “Arpejler”

Şekil 12. 1-2. Ölçüler (Tüm Etüt için)

Şekil 12’de yazılan alıştırma 1. ve 2. ölçülerin armonik yapısı düşünülerek yazılmıştır. Burada amaç, yorumcunun sol eldeki parmak numaralarına olan hâkimiyetini arttırmak, sol-sağ el koordinasyonunu ve senkronizasyonunu geliştirmektir.

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.6 “Parmak Uzatma”

Şekil 13 ve 14’te yazılmış olan alıştırmalar parmak uzatma ve parmakların farklı tellerde olabildiğince çabuk basılabilesini çalıştırmak ve geliştirmek amacıyla yazılmıştır.

Şekil 13. 7-8. Ölçüler

Şekil 13’te yazılmış olan alıştırmada 7. ölçüde 1. parmakla basılan do diyez notası 4. pozisyon ve 3. pozisyon arasındadır, aynı grupta yer alan ve la telinde 4. pozisyonundaki 4. parmak ile basılan sol notası ileriye doğru açılmak durumundadır. Burada dikkat edilmesi gereken 1. ve 4. parmakları açarak kullanmaktır.

Şekil 14. 43-45. Ölçüler

Şekil 14’te yazılmış olan alıştırmada sol telinde do diyez sesi 1. parmakla alınmış la telindeki sol sesi 4. parmakla 4. pozisyona gitmiştir. Bu pasajda da yine parmak uzatma durumu söz konusudur. 43. ve 44. ölçülerde hareket aralıklarla yapılarak parmak uzatma öğretilirken 45. ölçüde 43. ve 44. ölçüler birleştirilmiş ve parmak uzatma konusu daha seri bir şekilde kullanılmıştır.

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.7 “El Pozisyonu Değişirme”

Şekil 15. 52-53. Ölçüler

Etütte geçen 52. ve 53. ölçüler birbirleriyle aynıdır. Şekil 15’te yazılan alıştırmada bas ses olan sol boş teli atılmış el pozisyonu değişimine vurgu yapılarak re ve la tellerinde geçen ses değişimleri ile ilgili alıştırma bağısız bir şekilde yazılmıştır.

Şekil 16. 20-22. Ölçüler

Şekil 16’da 20-22. ölçüler arası görülen el pozisyonunun değişirmesi için yazılmış alıştırma çift sesler kullanılarak ve tartım dörtlük şeklinde sadeleştirilerek yazılmış, sol el pozisyonunun kalıp şeklinde değiştirilmesi gerektiği gösterilmeye ve öğretilmeye çalışılmıştır.

Şekil 17. 18-19. Ölçüler

Şekil 17’de yazılan alıştırmada 18. ölçüden 19. ölçüye geçerken değişen el pozisyonuna vurgu yapılmış bu zorluğun giderilmesine yönelik bir alıştırma yazılmıştır.

Sağ Ele İlişkin Teknik Zorlukları Gidermeye Yönelik Alıştırmalar

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.1 “16’lık Notaları 4 Bağlı ve Eşit Çalma”

Şekil 18. 1-2. Ölçüler (Tüm Etüt için)

Şekil 18’de yazılmış alıştırma sağ elde etüdün ana amacı olan onaltılık notaları dört bağlı ve eşit bir biçimde çalabilmek için düşünülmüş bir alıştırmadır. Etüdün başından sonuna kadar tartımlar onaltılık ve notalar dört bağlı yazılmış olduğu için 1. ve 2. ölçüler kesit olarak alınmıştır. Alıştırmanın farklı tempolarda yavaştan hızlıya doğru notalara gerekli önem verilerek çalışılmasıyla tüm etüde hâkim olunacağı öngörülmüştür.

Şekil 19. 1-2. Ölçüler (Tüm Etüt için)

Etütte karşılaşılan en büyük problemlerden bir tanesi onaltılık notaları eşit çalabilmektir. Şekil 19’da yazılmış alıştırmada 1. ve 2. ölçüler kesit olarak alınmış, noktalı sekizlik-onaltılık tartımlar kullanılmış, yorumcunun iki bağlı ve dört bağlı olarak çalabileceği bir alıştırma yazılmıştır. Etüt bu tartıma dikkat ederek çalışıldığı takdirde onaltılık notaların olması gerektiği gibi duyulacağı öngörülmüştür.

Şekil 20. 1-2. Ölçüler (Tüm Etüt için)

Şekil 19’da olduğu gibi bu defa farklı bir tartım kalıbı ele alınmış, onaltılık notalar, onaltılık-noktalı sekizlik şekilde yazılmış yani şekil 19’un tersi bir durum yaratılmıştır. Etüt bu şekilde çalışıldığı taktirde yorumcunun senkronizasyon ile ilgili problemleri en aza indireceği düşünülmüştür.

J.L. Duport No.7 Teknik Zorluk No.2 “Tel-Kol Açısını Hızlı ve Doğru Ayarlama”

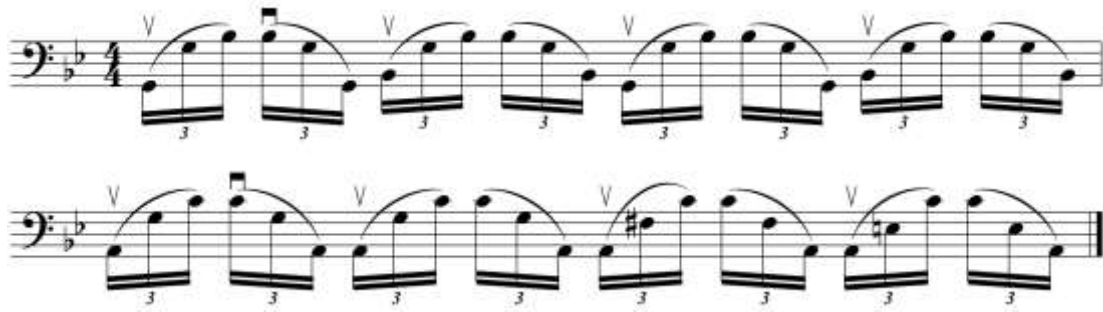
Şekil 21. 1-2. Ölçüler (Tüm Etüt için)

Şekil 21’de yazıldığı gibi etüt baştan sona akor kırarak çalışıldığında parmak hareketleri hız kazanacak ve tuşenin üstüne aynı anda düşmesi sağlanacaktır, bu şekilde artikülasyon çalışması da yapılmış olacaktır.

Şekil 22. 1-2. Ölçüler (Tüm Etüt için)

Şekil 22’de yazılan alıştırmada etüdün 1. ve 2. ölçüleri kesit olarak alınmış, yorumcudan etüdü bağısız bir şekilde çalması beklenmektedir. Etüdü bağısız çalmak yorumcunun kol açısını gideceği tele önceden hızlı bir şekilde hazırlık yapıp değiştirmesi açısından önemlidir.

Şekil 23. 1-2. Ölçüler (Tüm Etüt için)

Şekil 23'te yazılmış olan tartımsal değişikliğin yanı sıra etüde iterek başlanarak çalınmalıdır. Bu sayede etüdün farklı bir tartım ve yay şekli ile çalışılmasına olanak sağlanmıştır. Ayrıca iterek etüde başlamak ve tartımların üçleme olması onaltılık notalardan daha çok nota çalınması anlamına gelmektedir. Sağ kol açısının sol-re-la telleri için her üçleme grubunda tekrar edilmesine fırsat sunmaktadır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yukarıda bahsedilen bu alıştırımlar, deney ve kontrol gruplu bir deney ile denenmiş ve çıkan genel sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 5. Deney ve kontrol grubu ön test son test puanlarının Mann-Whitney U sonuçları

Test	Sıra Top.	Sıra Ort.	U	Z	p
Ön test	21	3.50	0	-2,887	,004
Son test	57	9.50			

Deney ve kontrol gruplarının “Mann Whitney U Testi” sonuçlarını içeren Tablo 5. incelendiğinde ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur, dolayısıyla her iki grubun da gelişim gösterdiği söylenebilir ($p < 0.05$).

Tablo 6. Deney grubu ön test son test puanlarının Mann-Whitney U sonuçları

Deney	Sıra Top.	Sıra Ort.	U	Z	p
Ön test	6	2,00	0	-1,964	,050
Son test	15,00	5,00			

Tablo 6.'ya bakıldığında deney grubunda bulunan öğrencinin ön test son test puanlarını gösteren “Mann-Whitney U Testi” ne göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Dolayısıyla deney grubunun gelişim gösterdiği söylenebilir ($p < 0.05$).

Tablo 7. Deney ve kontrol grubu son test puanlarının Mann-Whitney U sonuçları

Son test	Sıra Top.	Sıra Ort.	U	Z	p
Kontrol	1	1,00	0	-1,000	,0317
Deney	2	2,00			

Tablo 7.'ye bakıldığında deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin son test puanlarını gösteren “Mann-Whitney U Testi” ne göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Dolayısıyla deney grubunun kontrol grubuna göre daha iyi gelişim gösterdiği söylenebilir ($p<0.05$).

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Araştırmada, J.L. Duport 21 Etüt 7 numaralı etüdün betimleyici notasyon analizi yapılmış, sol ve sağ tekniğine ilişkin güçlükler belirlenmiş, bu güçlükleri gidermeye yönelik alıştırmalar yazılmış, yazılan bu alıştırmalar deney ve kontrol gruplu bir model ile denenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalgı çalışma sürecinde şüphesiz ki etütlerin yeri çok büyüktür. Etütteki konuların başarıya ulaşması için çalıcının birtakım stratejiler geliştirmesi gerekir. Bir çalgı öğrencisinin çalgı çalışmayla ilgili kazanması gereken en önemli değerler arasında nitelikli çalışma anlayışı kazanabilmesi gelir (Gökçen, 2021). Ergün (2019) de yaptığı çalışmasında niteliksiz çalışmaların istenilen hedefe ulaşmayı engellediğini ve bu noktada yapılan çalışmalarda niteliği artırma yolunun, çalışmayı analiz ederek bir yöntem belirlemek olduğunun altını çizmiştir.

Birinci alt probleme ilişkin sol el ile ilgili zorluklar incelendiğinde, J.L. Duport 7 numaralı etütte bulunan arpejler en çok yer verilmiş teknik zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu zorluğu yürüyen partilerin duyurulması izlemektedir. Etütte belirlenen sol ele ilişkin diğer teknik zorluklar sırasıyla; pozisyon geçişleri, el pozisyonu değiştirme ve parmak uzatma tekniği olarak sıralanabilir. Çift sesler (kent) ve pus pozisyon tekniği ise etütte en az kullanılan teknik olarak belirlenmiştir. J.L. Duport 7 numaralı etütte, sağ ele ilişkin teknik zorluklardan 16'lık notaları dört bağlı eşit çalma ve tel-kol açısını hızlı ve doğru ayarlama etüdün başından sonuna kadar kullanılmıştır.

İkinci alt problemde etütteki teknik zorlukları aşmak için yazılmış olan alıştırmalarda, etüdün tonalitesi ve etütte kullanılan yay tekniği için iki adet gam ve iki adet egzersiz tavsiye edilmiş, sol ele ilişkin 14 adet, sağ ele ilişkin altı adet olmak üzere toplam 20 adet alıştırmaya yazılmış, yazılmış olan bu alıştırmaların nasıl çalışılması gerektiği açıklanmıştır. Ertem ve Şişman (2021) yaptıkları çalışmada, etütten önce veya etüt çalışılırken yazılan alıştırmaların çalışılmasının hem etüdün çalınmasını kolaylaştıracağı hem de zor olan pasajların daha kısa sürede ve nitelikli çalınabileceğini sağlayacağı sonucuna varmışlardır.

Üçüncü alt problemde ise etüdü çalmaya yönelik yazılmış olan tüm teknik alıştırmaların deney grubunda ne kadar etkili olduğu denenmiş ve etüdün çalınmasındaki etkinin ne düzeyde olduğu saptanmıştır. J.L. Duport 7 numaralı etüdü çalışmaya yönelik yazılmış olan bu alıştırmalar, deney grubuna uygulandığında, teknik zorluklara göre yazılmış alıştırmalarla etüdü çalışan deney grubunun kontrol grubuna göre zamanı daha etkin kullandığı gözlemlenmiş, deney grubunun etüdü daha nitelikli çaldığı görülmüştür.

- Çalıcılar, yazılan bu alıştırmalardan yola çıkarak yanlarında eğitmenleri olmadığı zamanlarda da kendilerine ışık tutması açısından bu modeli çalışacakları/çalacakları diğer etüt ve eserlere de uygulayabilirler.
- Geliştirilen modelde teknik güçlük analizinin yanında armonik analiz de yapıldığı takdirde etüdün bir üst seviyede seslendirilebileceği düşünülmektedir.

- Geliştirilen bu model gibi benzer modeller geliştirilebilir, başka etüt/eserlerde bulunan zorluklara yönelik alıştırmalar yazılabildiği gibi bu model başka bir çalışmada denenebilir.
- Bu çalışmada kullanılan çalgı viyolonseldir ve onunla ilgili bir etüttür. Geliştirilen model diğer çalgılara da aktarılabilir ve uygulanabilir.

Etik Metin

Bu makalede araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Akın, Ö. (2006). Fiorillo'nun op.3/31 numaralı etüdünün analizi, *GÜ. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 297-310.
- Büyükoztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (28. Baskı). Pegem.
- Duport, J. L. (2016). Duport 21 Etuden. (Ed. Grützmacher and Schulz). *Peters Edition*.
- Ergün, G. (2019). *Pierre rode 24 kaprisin teknik ve müzikal yönden incelenmesi sonucunda edinilen çıktılar bağlamında çalışma önerileri*. [Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi]. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.
- Ertem, A., & Akın Şişman, Ö. (2021). C. czerny op. 299 17 numaralı etüdün teknik analizi, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 2189-2215.
- Gökçen, G. (2021). *Yaylı çalgı icracılarının çalışma stratejilerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi* (13. Baskı). Nobel.
- Özdemir, G., & Dalkıran, E. (2011). Viyola öğretimine yönelik örnek etüt analizi, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 135-142.
- Özmenteş, S. (2012). Relationships between daily practice time, attributions and performance level in instrument education, *Procedia-Social and Behavioral Science*, 46 (2012), 3141-3145. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.06.026>
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitimi alan lisans öğrencilerinin kullandıkları çalışma taktikleri, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 439-453.
- Sözer, V. (2005). *Müzik ansiklopedik sözlük* (4. Basım). Remzi.
- Şişman, Ç. (2010). *Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi müzik eğitimi bölümlerinde ve devlet konservatuvarlarında lisans düzeyinde yaygın olarak kullanılan viyolonsel sol el ile ilgili metotların analizi*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Tufan, E. (2004). Geleneksel makamlar kullanılarak yazılan etütlerin piyano eğitimi açısından önemi, *GÜ. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 63-77.
- Tunca, O. (2004). *Popularity contest: most commonly used etude books in american colleges and universities*, [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Florida State University, Florida, United States of America.
- Türk Dil Kurumu [TDK], (2005). *TDK sözlüğü* (10. Baskı). 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.

EXTENDED ABSTRACT

A Model Suggestion for Studying Cello Studies: Duport No:7 Example

Introduction

Playing instruments; It is a process that requires systematic and careful work. In this process, it is of great importance that students choose the right method, work with the right resources, know their goals at every stage of their work, and how much they should work. Although etudes are thought to be one of the basic building blocks of instrument study, playing etudes is a must for every musician. Etudes should be studied by every musician, whether amateur or professional. If this fact is not ignored, the progress in the instrument will be faster.

The aim of this study; present a model for the study of etudes, which have an important place in cello education. In this context, the study sought answers to the following research questions:

- What is the right- and left-hand difficulties in the study?
- What could be the technical exercises to overcome the difficulties in the study?
- What is the effect of the written technical exercises on the study?

Method

Descriptive and experimental models were used in this research. Having an important place in cello literature, J.L. Duport 21 Etudes No.7 was examined in terms of technical difficulties and a descriptive notation analysis was made. Left- and right-hand techniques in the study were determined and exercises were written.

Working group; it consists of 2 cello students who are studying in the 3rd and 4th grades of Pamukkale University Faculty of Education, Fine Arts Education Department, Music Education Department, and whose technical levels are suitable for playing this etude.

As a data collection tool in the research; Based on the opinions of 5 cello education experts, the "Observation Form", which covers the technical issues of the etude and was created according to 9 criterion behaviors, was used by the researcher. The performance scores of the experimental and control groups were obtained by scoring the pre-test and post-test videos of the experiment in different environments by 3 cello training experts.

Results And Discussion

In the research, descriptive notation analysis of study no.7 of J.L. Duport 21 Etudes was made, difficulties related to left and right techniques were determined, exercises were written to overcome these difficulties, these written exercises were tested with a model with experimental and control groups, and the following results were obtained.

Examining the left-hand difficulties related to the first subproblem, the arpeggios in J.L. Duport study no.7 appear to be the most frequently cited technical challenge. This difficulty is followed by the announcement of the walking parties. Other technical difficulties related to the left hand identified in the study, position transitions, hand position change and finger extension

technique. Double chords and thumb position technique were determined as the least used technique in the study. In etude no.7 by J.L. Duport, one of the technical difficulties of the right hand, playing the sixteenth notes with four strings and adjusting the string-arm angle quickly and accurately were used from the beginning to the end of the etude.

In the second sub-problem, two scales and two exercises are suggested for the tonality of the etude and the bow technique used in the etude in the exercises written to overcome the technical difficulties in the etude. A total of 20 exercises, fourteen for the left hand and six for the right hand, were written and it was explained how these exercises should be played.

In the third sub-problem, when all the exercises written for playing the etude were applied to the experimental group, it was observed that the experimental group, who studied the etude with the exercises written according to technical difficulties, used time more effectively than the control group, and it was seen that the experimental group played the etude more qualified.

Based on these written exercises, the musicians can also apply this model to other studies and works they will study, to shed light on them even when they are not accompanied by an instructor. In the developed model, it is thought that the etude can be performed at a higher level if harmonic analysis is also performed in addition to the technical difficulty analysis. Similar models like this can be developed, exercises can be written for the difficulties found in other studies, and this model can be tried in another study. The developed model can also be transferred and applied to other instruments.

7.

Allegro (ma non troppo).

p *sf*
f
dimin. *p*
f *p* *meno cresc.* *mf*
dimin. *pp*
cresc. *mf* *f*
sf *cresc.*
f *fz* *fz* *sempre f*

dimin.

p *pfz* *mf* *f*

pp

poco cresc.

più *f*

p *f* *cresc.*

f *dimin.*

mf *fz* *p* *meno cresc.*

mf *p* *dimin.*

e rallent. *pp*